

Samanta Veran

Moja francuska porodica

Prevela
Branislava Radević-Stojiljković

 Laguna

Naslov originala

Samantha Vérant

HOW TO MAKE A FRENCH FAMILY:

A MEMOIR OF LOVE, FOOD, AND *FAUX PAS*

Copyright © 2017 Samantha Vérant

Originally published in the United States by Sourcebooks,
Inc. www.sourcebooks.com

Translation copyright © 2018 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Maksu i Elviri.
Hvala vam što ste me primili u svoje srce.

Je vous aime.
*Beaucoup! Beaucoup! Beaucoup!**
XOX

* Franc.: Volim vas. Mnogo! Mnogo! Mnogo! (Prim. prev.)

SADRŽAJ

.....	
BELEŠKA AUTORKE	11
MOJA FRANCUSKA PORODICA	13
PREDGOVOR: KAKO SE UDATI ZA FRANCUZA	
KOG SI IGNORISALA DVADESET GODINA	15
PRVI SASTOJAK: KOMUNIKACIJA	21
1. Divni nered	23
2. Skočiti u <i>L'amour</i>	33
3. <i>Bienvenue en France</i>	43
4. Ovo je moj cirkus i ovo su moje buve	54
5. Improvizovanje	64
6. Jesam li imigrantkinja?	74
RECEPTI ZA KOMUNIKACIJU	85
Poletin <i>Tomates Farcies</i>	85
Žan-Likovi <i>Moules à la Marinière</i>	87
<i>Moules</i> u kari sosu	89
<i>Moules</i> u sosu od rokfora	90
<i>Moules à la Plancha</i>	91
Zapečeni rezanci s tunjevinom	93
Žan-Likov kiš loren.	95

DRUGI SASTOJAK: PRIJATELJSTVO	99
7. Uklopiti se ili umreti	101
8. Samo napred	108
9. Ponesi imelu i zeleniku	116
10. Baget u rerni	128
11. Druženje onlajn	137
12. Ljubav ne dolazi tek tako, iz DNK	148
13. Prebaciti se (iz šećerne bombe) <i>La Chandeleur</i>	157
 RECEPTI ZA PRIJATELJSTVO	 169
Žan-Likov <i>Tartiflette</i>	169
 KAKO SPREMITI FRANCUSKU SVEČANU VEČERU	 171
Pojedinačni tartovi s paradajzom i tikvicama	172
Alenov i Mirijelin <i>Verrine</i> s grejpfrutom, škampima i mirođijom	173
Čorba od pečenog <i>Potimarrona</i> (bundeve hokaido).	174
Svinjsko pečenje glazirano balzamikom, s kremastim sosom od senfa.	176
Junetina burginjon	178
Žan-Likovi <i>Langoustes à l'Armoricaine</i>	180
Preliv od limuna i senfa	182
Kremasti preliv sa sirćetom balzamikom.	183
 TREĆI SASTOJAK: AVANTURA	 185
14. Moj živahni korak	187
15. Losos, aleluja!	196
16. Muke s težinom	204
17. Sastaviti kraj s krajem.	212
18. Skočiti i zaroniti	222
19. <i>La Guerre des Boutons</i> (Rat dugmića)	231

RECEPTI ZA AVANTURU.	241
Žan-Likove palačinke	241
Piletina i pečurke u kremastom sosu (recept moje mame)	242
Maksensove palačinke sa šunkom i sirom	243
Piletina u zemljanoj posudi, s kajsijama, suvim šljivama i bademima	244
Marokanska turšija od limuna	246
Samantin tulusko-francusko-kreolski gambo	247
Izabelin <i>Gâteau Fondant à l'Orange</i>	249
 ČETVRTI SASTOJAK: STRAST	251
20. Invazija Amerikanaca.	253
21. Iščupati korene	266
22. Snovi se menjaju	275
23. Baci tatu iz aviona	287
 RECEPTI ZA STRAST	297
Žan-Likovi flambirani škampi s pastisom	297
Salsa od manga i avokada	298
<i>Moelleux au Chocolat</i> sa <i>Coeur fondantom</i>	299
Sotirani krompirići s ruzmarinom	300
Elvirin <i>Gâteau au yaourt</i> (Kolač s jogurtom)	301
 PETI SASTOJAK: LJUBAV	303
24. Maćehin dan	305
25. Odvedi me u crkvu na vreme	312
26. Uvek je pravo vreme za prijateljstvo	320
27. Život je zdela višanja, čak i kad su s košticama	329
28. Slatkih šesnaest godina	336

RECEPTI ZA LJUBAV	349
Žan-Likov tradicionalni <i>Tian Provençal</i>	349
Ketin <i>Tian Provençal</i> s kozjim sirom, glaziran balzamikom	350
Žan-Likov jednostavni <i>Pot-au-Feu</i>	351
Žan-Likove višnje u testu	353
Žan-Likova supa od jagoda	355
Kolač od izmravljenog testa za sve	356
Fruši	358
Kompot od višanja	360
 EPILOG	 361
IZJAVE ZAHVALNOSTI	363
O AUTORKI	365

BELEŠKA AUTORKE

.....

OVA KNJIGA JE HRONIKA ONOGA što se dešava s romantičnom bajkom kad se Amerikanka – ja – uda za Francuza po imenu Žan-Lik, i uskoči u novi život u jugozapadnoj Francuskoj. Ovo je istinita priča. Nema izmišljenih likova; međutim, jesam promenila imena odabranih pojedinaca, kako bih zaštitila njihov identitet. Ima priča s kombinovanim scenama; da nisam to uradila, ponavljala bih se više nego u *Danu mrmota*. Neke sekvence događaja su sabijene, izmenjenog redosleda, a neke su i potpuno izostavljene kako bi se osigurala priča dobrog ritma. Osim toga, da ne bih ispisivala još dve godine svog života (opet *Dan mrmota*), obuhvatila sam naše probleme „pozajmljivačem“ u ovoj priči. Razgovori nisu doslovno preneti, već su rekonstruisani na osnovu mog slonovskog pamćenja. Izuzev onih sa Žan-Likom ili mojom porodicom, većina razgovora se vodila na konverzacijom francuskom. Dakle, na šantavom francuskom i mešavini „franglea“*. Da pojednostavim stvari,

* Frangle je naziv za mešavinu francuskog i engleskog. (Prim. prev.)

napisala sam većinu razgovora na engleskom, inače bismo se izgubili u prevodu.

Što se tiče recepata uključenih u knjigu, začinite ih po svom ukusu, naročito solju i biberom; idite prečicom, kao što je korišćenje procesora za hranu da biste sitno iseckali ili samleli ako je potrebno; i budite kreativni! Takođe, ako imate konvencionalnu stonu rernu, opšte je pravilo podesiti je na nižu temperaturu ili skratiti vreme pečenja za dva-deset procenata.

I to rekavši, pozivam vas, dragi čitaocē, da mi se pridružite u – ponekad džombastoj – porodičnoj avanturi ispunjenoj ljubavlju, hranom i *faux pas**.

* Franc.: gafovi. (Prim. prev.)

MOJA FRANCUSKA PORODICA

JEDNOSTAVNO REČENO, DA BISTE NAPRAVILI francusku porodicu, glavni sastojak je ljubav, kao i za svaku porodicu na ovom svetu, bila ona mešana ili tradicionalna. Međutim, ako vam treba baš recept, stojim vam na raspolaganju i evo ga:

FAMILLE À LA FRANÇAISE

Vreme pripreme: Svaki dan 24/7

Vreme kuvanja: Krčkati sve dok ti se srce ne zapenuša od smeha.

Najbolje servirati: Ceo jedan srećan život

Predlog vina: Zaboravite na vino – slavite svoj divan život uz šampanjac!

SASTOJCI:

- ♦ komunikacija
- ♦ prijateljstvo

- ♦ avantura
- ♦ strast
- ♦ ljubav
- ♦ udati se za seksi Francuza, pridobiti njegovo dvoje dece i preseliti se u jugozapadnu Francusku (ovo je opcionalno, nije neophodno)

Pomešati sve sastojke. Otvoriti srce svemu i svakome. Ne dozvoliti da te koče strah, nesigurnost ili kajanje. Skočiti. Protresti svoj život, ne mešati ga. Kad se usudimo da slušamo svoje srce, taj se rizik isplati. Usredsrediti se na male stvari koje nas usrećuju, čak i kad je situacija teška i zbrkana. Na kraju će sve biti u redu. Snovi se menjaju. I ljudi mogu da se promene, takođe. Voleti više, živeti jače i nikome ne dozvoliti da ti kaže da je nešto nemoguće. Usuditi se da poslušaj svoje srce. I, što je najvažnije, verovati u sebe. Porodica je srećna kad su svi njeni članovi srećni. Začiniti s još malo ljubavi. Servirati svima u svom svetu.

KAKO SE UDATI ZA FRANCUZA KOG SI IGNORISALA DVADESET GODINA

.....

BILA JE TO AVANTURA ŽIVOTA.

Hiljadu devetsto osamdeset devete moji roditelji su se preselili iz predgrađa Bostona u Englesku, u London, i trebalo je da s njima provedem leto, da se malo odmorim od studija marketinga i dizajna na Univerzitetu u Sirakuzi. Istoga trena kad je za to saznala, Trejsi me je pozvala u studentski dom.

„Doći ću ti u posetu“, kazala je.

„Naravno da ćeš doći“, odgovorila sam. Često smo se šali-le kako smo videle sveta zahvaljujući selidbama mojih roditelja – iz Čikaga, gde sam odrasla, u Boston, iz Bostona u London, iz Londona u Kaliforniju, iz Kalifornije u Virdžiniju, pa u Tuson, pa nazad u Virdžiniju, i ponovo u Kaliforniju. Ma koliko da mi se dom menjao kroz godine, jedno je ostalo trajno: moje prijateljstvo s Trejsi. Bila je uz mene u svim važnim životnim promenama.

„Ali imam bolju ideju“, kazala sam. „Umesto da boravimo u Londonu, hajde da putujemo po Evropi kad nam se već pruža prilika. Prvo London. Onda Pariz.“

„A onda jug Francuske. I Italija...”

„Ne zaboravi Grčku“, dodala sam. „Možeš li da uzmeš slobodno tri nedelje?”

Trejsi je radila za Čikašku trgovinsku komoru, kao službenica za nekoliko trgovačkih firmi.

„Šališ se? Nije me briga ni ako me otpuste. Da cugamo uzo? Da razbijamo tanjire o glavu? Skroz sam za.”

Počelo je planiranje.

Preko leta sam radila tri posla – konobarisala na dva mesta i stažirala u jednom umetničkom ateljeu – da bih zaradila za put. Kad je prošao jul, uštedela sam hiljadu dolara i to je bilo dosta. Trejsi je doputovala avionom u London i, posle obilaska grada, izlazaka u klubove na Hipodromu i oblačenja moje sestre Džesike u stilu Madone, došlo je vreme da krenemo na prvo odredište: u Pariz.

Nešto u onom francuskom *joie de vivre** upecalo nas je kao ribice, pa smo uživale u znamenitostima, u čokolaterijama i prodavnicama parfema, i gubile se u kaldrmisanim ulicama. Pariz, Grad svetlosti, grad naših devojačkih snova, grad strasti, zaveo je naše duše. Nismo, naravno, planirale da upoznamo dvojicu seksi Francuza u kafeu. Ali to se dogodilo.

Trejsi je imala mnogo bolji pogled na njihov sto. Nije se čak ni trudila da sakrije očijukanje. Ja sam morala da istežem vrat i virim preko desnog ramena, trudeći se da ne bude previše očigledno. Ali bilo je, i on je na tren uhvatio moj pogled. Tamna smaragdnozeleno košulja na kopčanje isticala mu je oči boje lešnika. Kosa mu je bila gusta, tamna. Imao je slatku crtu na bradi. Bila je to ljubav na prvi pogled ili, što bi rekli Francuzi, *un coup de foudre* – udar groma, elektrošok. Jednostavno rečeno, taj zgodni stranac me je privukao kao

* Franc.: radost življenja. (Prim. prev.)

magnet. Ubrzo je elektricitet (ili Trejsino bezočno zurenje) privukao strance bliže, pa su stali ispred našeg stola. A onda su nas uvredili.

„Nijedna Francuskinja koja iole drži do sebe nikad ne bi naručila vino bez *bouchona*“*, kazao je objekat mog interesovanja, komentarišući vino s metalnim zatvaračem, koje smo jedino mogle sebi da priuštimo. Upravo sam htela da mu odgovorim kad je dodao: „Voleli bismo da vam ponudimo bocu dobrog vina, ali pod jednim uslovom: ako nam dozvolite da budemo počastvovani, rado bismo vam se pridružili za vašim stolom.“

A onda smo se upoznali. Žan-Lik, momak u smaragdnozelenoj košulji na kopčanje, i Patrik, njegov prijatelj, očigledno su usavršili „pecanje žena uvredom“ mnogo pre nego što je ta fraza skovana, ali nismo se naljutile. Ne uz taj seksi francuski naglasak od kojeg ti prolaze žmarci niz kičmu. Obradovana sudbinom, nasmešila sam se Trejsi, a ona mi je uzvratila nevaljalim osmehom.

Kao i Žan-Lik, Patrik je bio savršen primerak muškarca zgodnog kao filmska zvezda. Kosa mu je bila tamnosmeđa, skoro crna, i imao je divne, kristalnoplave oči. Pa ipak, neka-ko je bio previše savršen – barem za moj ukus. Ali nije bilo važno. Trejsi je već balavila za Patrikom, i nakon manje zabune u flertovanju, određeno je ko je čiji par.

Žan-Lik nije ličio ni na jednog momka kog sam do tada upoznala. Osim što je bio neverovatno zgodan, s dvadeset šest godina već je završio obavezan vojni rok u školi rezervnih oficira u Salon de Provansu – i sad je radio u francuskom ekvivalentu *Nase* i završavao doktorat. Govorio je četiri-pet jezika, uključujući i ruski. Upecala sam se na njegov šarm,

* Franc.: čep, zatvarač od plute. (Prim. prev.)

inteligenciju i seksi francuski naglasak. Trejsi i Patrik su se takođe sjajno složili, i zajedničko veče se nije završilo posle večere. Momci su nas odveli na piće na Jelisejska polja, gde smo sedeli pod zvezdama dok je Trijumfalna kapija svetlela u daljini, i gde sam prvi put u životu probala porto. Odatle smo otišli u jednu privatnu diskoteku, gde smo plesali do zore i razmenili krišom nekoliko poljubaca. Pošto su nas dopratili u naš omladinski hostel, ubrzo su se vratili da nam još malo pokažu Pariz. Međutim, Trejsi i meni je bilo preostalo još samo devet sati u Gradu svetlosti, a sat je brzo otkucavao. Uskoro je došlo vreme da pođemo. Momci su pokušali da nas ubede da ostanemo, ali to nije dolazilo u obzir jer smo Trejsi i ja već imale rezervisane vozne karte u jednom pravcu, koje nismo mogle da promenimo. Dok su nam srca lupala kao luda, stigli smo na peron stanice Gar de Lion minut pre polaska voza. Žan-Lik i ja smo se poljubili poslednji put. Voz se oglasio zviždukom. Zakoračila sam u putnički vagon. „Ovo nije zbogom“, rekla sam.

Voz se cimnuo i krenuo. Žan-Lik i Patrik su postali sićušne tačkice u daljini. Dok je voz ubrzavao, moje „doviđenja“ već se pretvorilo u trajnije *adieu*.

Žan-Lik je bio previše savršen, suviše pametan. Bio je sedam godina stariji od mene, spreman za ozbiljnu vezu. Nije bio pravi trenutak. Kao nesigurna devetnaestogodišnjakinja, mislila sam da s njim sigurno nešto nije u redu ako mu se ja sviđam.

Te jeseni, vratila sam se na studije na Univerzitetu u Sirakuzi i zatekla šest Žan-Likovih pisama koja su me čekala. Pokušala sam da mu odgovorim, ali reči su ispadale pogrešno, zvučale glupo, nikako se nisu mogle meriti sa strašću u njegovim rečima. Napunila sam kantu za otpatke u svojoj sobi nepovezanim žvrljotinama. Kad je stiglo sedmo pismo,

u novembru, već sam bila obamrla od osećanja krivice. Gurnula sam njegova pisma u plavu plastičnu fasciklu i vratila se studentskom životu.

A onda brzo napred, do maja dve hiljade devete, dvadeset godina kasnije.

Moj život nije ispaao ni blizu onakav kako sam ga planirala, sve je bilo jedna strašna zbrka. Karijera i brak su mi se raspadali. Imala sam dugove. I bila sam ojađena. Na Trejsin predlog, izvukla sam onih sedam ljubavnih pisama koje mi je Žan-Lik napisao dve decenije pre toga. Umesto inspiracije za kojom sam tragala, obuzelo me je kajanje. Zato što mu nikad nisam na njih odgovorila. Samo sam ostavila Žan-Lika da stoji na peronu stanice Gar de Lion i šalje mi poljupce kroz vazduh.

Nešto u dubini duše govorilo mi je da se moram suočiti s greškama u prošlosti da bih promenila stanje svog trenutnog sveta. Svakako nisam imala šta da izgubim. Posle dvadeset godina odlaganja, odlučila sam da se izvinim Žan-Liku. Međutim, nisam mogla tek tako da mu pošaljem imejl. Šta ako me je zaboravio? Da bih mu probudila uspomene, sedmog maja dve hiljade devete napisala sam prvi od sedam postova na blogu, u kom sam pisala o onih dvadeset četiri časa koje smo Žan-Lik i ja proveli zajedno. A onda, desetog maja dve hiljade devete, poslala sam Žan-Liku link za blog, a uz njega moje veoma zakasnelo pismo. Nekoliko dana kasnije mi je odgovorio. „Iskusio sam sindrom železničke stanice“, napisao je. Za tri meseca razmenili smo preko dve stotine imejlova. Imejlove su ubrzo zamenili telefonski pozivi.

Nisam ni slutila da će mi jedno iskreno „izvini“ promeniti život... i to nabolje. Drugog avgusta dve hiljade devete usudila sam se da poslušam svoje srce i otputovala sam u Francusku

da se s njim sastanem. Među nama se uspostavila veza istog trenutka, baš kao i davne hiljadu devetsto osamdeset devete.

Pošto smo savladali sve moguće propise i birokratske prepreke koje se postavljaju pred Amerikanku što želi da se uda za Francuza, venčali smo se u petominutnoj ceremoniji održanoj u našoj *mairie** u Francuskoj, sedmog maja dve hiljade desete. Konačno smo mogli da proslavimo svoj brak s porodicom i prijateljima, u kući mojih roditelja u Kaliforniji, dvadeset četvrtog jula.

Život i ljubav su zaista avantura.

I zato, neka avantura počne.

* Franc.: opština, gradska većnica. (Prim. prev.)

Prvi sastojak

KOMUNIKACIJA

DIVNI NERED

.....

RUŽINE LATICE. BILO IH JE SVUDA. Bile su posute po stepeništu koje vodi u spavaću sobu. Na tepihu su bile poredane u obliku srca. Krevet je bio prekriven njima, u ludoj eksploziji jarkoružičaste i narandžaste.

Žan-Lik je istresao jorgan i lansirao u vazduh uragan pahulja veličine srebrnog dolara. Kroz prozor je duvao pove-tarac i podizao latice kao živopisne dervişe što se vrte po podu.

„Mora da ih je na stotine. Možda hiljade“, rekao je Žan-Lik. „Ovo je ludilo.“

Onako ošamućena posle venčanja, zaboravila sam na botanički rat i kako smo se oduševljeno kikotali veče pre toga. Žan-Lik i ja smo se srušili na krevet, iscrpljeni, srećni i preplavljeni olakšanjem. Ovo nam je bila druga šansa za ljubav i – posle dvadeset godina pauze – konačno smo stali na ludi kamen.

Veče je prošlo bez mane – vreme je bilo savršeno, hrana izvrсна i muzika izvanredna. Opijeni ljubavlju i šampanj-cem, Žan-Lik i ja smo plesali pod punim mesecom, i obavi-jali su nas svetlucavi zvezdani prekrivač iznad glave i miris

kalifornijskog jasmína i ruža. Sutradan ujutru, međutim, trebalo nam je nekoliko trenutaka da se priviknemo na ljubavne posledice prve bračne noći.

Žan-Lik me je munuo u rame. Očima mi je pokazao ruže. „Ozbiljno, Sem, ko je ovo uradio?“

„Mislila sam da si ti“, kazala sam. „Mislim, romantično je, ali, stvarno. Hoću reći... stvarno.“

„Nisam ja“, rekao je Žan-Lik, gledajući me podozrivo.

Za razliku od mene, često neurotične, blajhane plavuše Lusil Bol, Žan-Lik je bio pametni i razboriti francuski Desi Arnaz. Kao umetnička priroda, ja volim da pucam visoko ili da odmah odustanem. On je pak bio pragmatičan, naučnički tip koji istražuje činjenice. On me je spuštao na zemlju kad lebdim u oblacima. A ja sam njemu otvorila njegov matematički um ka kreativnim (i ponekad neobičnim) mogućnostima. I da, jesam dovoljno luda da preletim preko osam hiljada kilometara kako bih se srela s muškarcem kog sam poznavala samo dvadeset četiri časa i preko imejla, ali ove ružine laticе nisu bile moje delo.

„Kunem se da nisam ja.“

„Tvoja mama?“

„Ne bi se usudila. Znaš kako je ona ludo uredna“, odgovorila sam. Pomislila sam tad na svoju majku, koja je ugostila moju počerku Elviru u svojoj kući. „Mora da šizi zbog stanja u kom je Elvirina soba. Svuda po podu je razbacana odeća, mokri kupaći kostimi i peškiri su na stolicima, a osim toga ostavlja i otvorene fioke. Stvarno, zašto? Zašto ostavlja otvorene fioke?“

„Reći ću joj da sredi sobu.“

„Neka ti je sa srećom“, odvrtila sam.

„*Deux secondes*“, izgovorili smo uglas. „Dve sekunde“ je univerzalni odgovor svih tinejdžerki na planeti.

Za trenutak, Žan-Lik i ja smo sedeli nepomično i posmatrali, otvorenih usta, ples ružinih latica po podu. Ko je odgovoran za ovu botaničku bombu? Postupkom eliminacije pala su mi na pamet dva voljena ali lukava delinkventa: moja sestra Džesika i Trejsi, moja najbolja prijateljica već više od dvadeset pet godina. Iskreno rečeno, ne bi me iznenadilo ni da su njih dve zajedno planirale ovo nedeljama. Ali ljudi su uvek nevini dok se ne dokaže da su krivi. A ja nisam imala dokaz.

Nisam baš zamišljala da ću ujutru posle venčanja čistiti na hiljade ružinih latica, ali moja su se gledišta promenila zbog Žan-Lika; on mi je otvorio srce za ljubav pa više nisam marila za sitnice. Preživeli smo opasnosti veze na daljinu zahvaljujući iskrenoj komunikaciji, u vidu dva sata dugih telefonskih razgovora i brojnih imejlava. S kakvim god smo se problemima suočili, savladali smo ih zajedno, i ni jedna jedina rasprava nije uzdrmala naše zajedništvo. Ružine laticice? Teško da se to može nazvati krizom.

Žan-Lik je skočio iz kreveta. „Ja ću da čistim, a ti skupljaj.“

„Kakav nered“, kazala sam obuzdavajući smeh.

„Divan nered.“ Žan-Lik mi je pažljivo sklonio ružinu laticu iz kose. „Kao i ti.“

„Ha-ha“, odvratila sam i iskobeljala se iz kreveta da navučem šorts i majicu.

„Kuda ćeš?“

„Da donesem kesu za đubre i metlu.“

„*Mais*,* madam Veran, niste mi dali moj jutarnji poljubac.“

Pošto smo završili čišćenje i skupljanje, Žan-Lik je skoknuo da se istušira, a ja sam sišla u kuhinju. Mama i tata su pili kafu. Nova francuska navika: poljubila sam roditelje u oba obraza. „Dobro jutro, mila“, rekao je tata.

* Franc.: Ali. (Prim. prev.)

„O, lepo, ustala si“, kazala je mama. Zatvorila je svoj ajped i uzbuđeno pljesnula rukama. „To je bilo najlepše venčanje. A nisam morala ni da izlazim iz kuće. Hajde da nastavimo zabavu.“

Podigla sam prst. „Slušaj, En, ženo luda za zabavama“,* kazala sam, oslovljavajući je nadimkom koji sam joj sama dala. „Nisam još ni kafu popila.“

„Ali ostalo nam je nekoliko boca šampanjca. Jesi li za mimozu?“**

Uto je u kuhinju uskakutala moja sestra i ustremila se pravo na frižider. „Da li je neko rekao mimoza?“, upitala je Džesika. Spustila je na kuhinjski sto bocu šampanjca i bokal soka od narandže, a onda odjurila u trpezariju i vratila se s pet kristalnih čaša. „Gde je Žan-Lik?“

„Čisti i skuplja preostale ružine laticе. Neko je, verovatno Trejsi, sinoć razbacao hiljadu latica po našoj sobi.“ Podigla sam obrvu.

„O, ne.“ Džesiki je osmeh zamro na licu. „A ja sam mislila da je lepo.“

„Aha!“, uzviknula sam. „To si bila *ti*.“

Džesika je spustila čaše sa šampanjcem i pošla ka vratima. „Pomoći ću mu da počisti.“

Mogla sam je još malo zavitlavati, ali stvarno sam cenila njen grandiozni, premda pomalo bezumni gest. „Ništa ne brini. Već je sve počišćeno i potrpano u kese“, kazala sam.

„Jesi li sigurna?“, upitala je Džes.

„Stvarno, tušira se. Sići će za minut.“ Zastala sam, primećivši razočaranje na Džesikinom licu. „Ono srce od latica na

* Engl.: *Party animal* – izraz za ljude koji vode buran društveni život i vole da se zabavljaju. Samanta oslovljava majku *Party Anne-imal*, uključujući njeno ime u igru rečima. (Prim. prev.)

** Vrsta koktela. (Prim. prev.)

tepihu bilo je stvarno lepo“, primetila sam. „A gde si, za ime sveta, nabavila toliko latica?“

„Ona cvečara dole, u podnožju brda, prodaje ih na kante.“

„A koliko si kanti kupila?“

„Četiri.“

„Zato što ti jedna nije bila dovoljna?“

Iscerila se nevaljalo. „Nije.“

Otac je podigao pogled s novina. „Sem, tvoja mala sestra te voli.“

„Tako je, Eja“, potvrdila je Džesika, izgovarajući moje ime kao što je to činila kad je imala dve godine i nije umela da ga izgovori. Odakle joj je došlo to „Eja“, niko nije znao. Kad sam bila „kul“ tinejdžerka, Džesika je svuda išla za mnom, držala se za mene kao beba-oktopod; ponekad je bilo teško otresti je se. Između nas je razlika deset i po godina, ali sad, kad Džesika ima dvadeset devet, bliske smo kao dva oka u glavi, i ona mi gotovo čita misli. Džesika je otvorila bocu i sipala šampanjac, koji se penušao do vrha čaša. Bila je škrtka sa sokom od narandže. Vrlo škrtka. Pružila mi je čašu pa smo sele za sto s roditeljima.

„Mama, tata“, kazala sam, „mnogo vam hvala, mnogo vam za sve hvala. Stvarno, nemam reči. Bila je to savršena noć.“

„Pa, sve je bilo savršeno“, rekao je tata, „dok nisu stigli policajci.“

„Šta?“, upitala je Džes.

„Šta?!“, ponovila sam ja, glasnije.

Objasnio je kako se neko žalio policijskoj stanici u Mali-buu oko pola dvanaest, i kako su se policajci pojavili tek dva sata kasnije, pošto su se svi gosti razišli. Pozornicima je očigledno bilo veoma neprijatno što u kuću u kojoj je svadba dolaze sa žalbom zbog buke, naročito pošto se već sve završilo. Opširno su se izvinili i otišli mirno kao što su i došli.

Džesika je podigla čašu da nazdravi. „Razvalili smo kanjon. I izbegli pandure.“

Kuc-kuc.

„Kad smo već kod prošle noći, jeste li videli mesec? Bio je tako pun i delovao tako blizu, kao da ga možemo dodirnuti“, kazala je mama. Umesto da zavija kao jedan od onih kojota u kanjonu koji mi noćima nisu davali da spavam, čemu sam se nadala, majka je briznula u plač. „Ova protekla godina s tobom bila je neverovatna, Sem. A sad je gotova. Seliš se u Francusku i bićeš tako daleko. Šta ću ja bez tebe?“

„Mama, to je samo jedan let avionom. A i ja uvek mogu doći kući u posetu – bar jednom ili dvaput godišnje. Samo pomisli da ćeš putovati u Francusku, u Tuluzu i Provansu, gde ćeš videti mnogo šta što do sada nisi. Osim toga, možemo skajpovati.“

„Znam, Sem. Ali to nije isto.“

Progutala sam knedlu. Mama je bila u pravu. Ovo je drugačije. Toliko sam bila zauzeta planiranjem venčanja da nisam mnogo razmišljala o toj velikoj životnoj promeni. Sve do sada.

Nakon dvadeset i nešto sati putovanja, biću daleko od svoje porodice i prijatelja, zapoću novi život s novim muškarcem u novoj zemlji, govoriću jezik kojim se vrlo ograničeno služim i preuzeću pomalo zastrašujuću ulogu instant američke maćehe dvoma francuskim klcima čija je majka umrla od raka. Bilo mi je teško da ublažim majčinu tugu dok zauzdam sopstvene strepnje.

Ubacio se tata: „Ja stvarno jedva čekam da malo proputujem Francuskom.“

„I ja“, dodala je Džes.

Mama je odmahivala glavom i šmrkala.

Situaciju su spasili moji pastorki Maksens i Elvira tako što su u pidžamama grunuli u kuhinju. Mama se pretvarala da

vadi nešto iz oka kako bi sakrila suze, dok su klinci obilazili oko stola i sve nas ljubili u oba obraza. Uzdahnula sam. Ovo dvoje divne dece sad su veliki deo mog života.

Elvira je bledog tena, kao porcelanska lutka. Gusta, duga crvenkastosmeđa kosa ističe joj plave oči. S trinaest godina prolazi kroz onu nelagodnu fazu s povremenim bubuljicama i nesigurnošću koje donosi pubertet. Još nije znala koliko je lepa, i ramena su joj stalno bila malo pogrbljena, zbog čega je, i inače sitna, izgledala još tananije.

Maks ima mediteranski ten, koža mu je tamnija, preplanula od letnjeg sunca. Uskoro jedanaestogodišnjak, bio je mali čovek s velikom ličnošću. Bio je i mnogo sladak, sa začušlanom kosom izbledelom od sunca, koja je naglašavala zelenu boju njegovih očiju. Oboje dece imaju Žan-Likove savršene usne.

„Sok?“, upitala sam decu kad su posedali.

„Ko želi palačinke sa šlagom i jagodama?“, upitala je moja mama, pribravši se. A kad je posle toga obećala i američku slaninu, Maksu i Elviri sinule su oči. Čak je i Bodi, zlatni retriiver mojih roditelja, prestao da laje i utrčao u kuću, očiju sjajnih od želje za slaninom.

Pošto sam ispila svoju mimozu, izvinila sam se i otišla na sprat. Žan-Lik je još bio u kupatilu, brijač se. Sela sam na krevet pokušavajući da smirim živce. Sanjala sam o tome da promenim sve u svome svetu i to se – uz nešto malo prilagođavanja i treperenja srca – zaista i dogodilo... možda prebrzo. Jesam li spremna za sve ovo? Za samo deset dana ostavljam svoj stari život iza sebe i odlazim u novi, u Francusku. Mamin neočekivani izliv plača gurnuo me je na ivicu.

U svojim dvadesetim godinama, mama je svuda sa sobom nosila papirnu vrećicu da spreči nastup hiperventilacije. Moj najveći problem je bio što držim sve u sebi, što čuvam

unutra sve nesnosne emocije, i ponekad zadržavam dah. Da ne bih pomodrela u licu ili se onesvestila, fokusirala sam se na prozor spavaće sobe i gledala kako magla mili naviše uz kanjon, nadajući se da će se razići u vazduhu baš kao i oblaci briga u mojoj glavi.

Izbaci to. Ne drži to u sebi. Diši. Diši. Diši.

Kroz prozor sam uočila blesak fluorescentne zelene. Jur-nula sam ka francuskim vratima, širom ih otvorila i izašla na terasu brzo ispustivši dah koji sam zadržavala, pa nisam više osećala kao da će mi srce iskočiti iz grudi. Moj kolibri se vratio.

Mnogu puta, baš kad mi je bio potreban podsetnik da se usredsredim na male, lepe stvari u životu – a naročito kad se činilo da je situacija previše komplikovana ili zbrkana – pojavljivao se ovaj kolibri. Pokazao se čak i na našem venčanju prethodne večeri, sedeo je na grani i glasno cvrkutao, kao da hoće da kaže „*félicitation*“,* a onda je odleteo.

Možda to nije bila ista ptica, ali rado mislim da jeste.

Skupila sam usne kao za poljubac, a donju usnu usisala i pritislula uza zube, pa najbolje što mogu oponašala glasanje kolibrija – pištavi cvrkut. Ptičica je sletela na granu eukaliptusa, čiji su me ružičasti i zeleni listovi podsetili na ono srce od ružinih latica, a onda je nakrivila glavu i odgovorila na moj poziv. Isprva tih, kolibrijev cvrkut je postajao sve glasniji i sve uzbuđeniji. Naravno, odgovorila sam mu cvrkutom.

Dve snažne ruke skliznule su mi niz bokove i uhvatile me oko pasa. „Čuo sam neke glasove. S kim to razgovaraš?“, upitao je Žan-Lik.

Pokazala sam ka drvetu. „Sa svojim kolibrijem.“

* Franc.: Čestitam. (Prim. prev.)

Žan-Lik je upitno podigao obrve. „Razgovaraš s pticama?“

„Kad bih rekla da razgovaram, šta bi kazao?“

Žan-Lik se nasmejao. „Moja luda Amerikanka.“

„Zato me i voliš.“

Kolibri je odleteo s grančice i vinuo se ka oblacima poput ludog pilota kamikaze, a onda se obrušio u maglu kanjona, pa se ponovo podigao u belom vrtlogu jureći drugu pticu i cvrkćući kao lud, da bi se konačno opet smestio na svoju grančicu. Podigla sam obrvu i pomislila: *Vidiš! Vidiš! Nisam neka čudakinja. Nije to samo moja mašta!* Umesto toga, kazala sam: „U Francuskoj nisam videla nijednog kolibrija.“

„I nema ih“, rekao je Žan-Lik i stisnuo me jače oko struka, a onda pokazao prstom prema bazenu. „Ali sam video podosta onih tamo. *Les libellules*.“

Sigurno nije pokazivao na bazen, jer bi inače rekao *la piscine*. Ponovila sam onu reč „*libellules*“, što sam bolje mogla. Ispalo je više kao *le-bla-bla-bi-da-bla-li* – pokušaj nije baš uspeo najbolje. Žan-Lik se od srca nasmejao i ispravio moj izgovor, a reč mi se neprijatno uvijala na jeziku sve dok nisam uspela da je izgovorim donekle pravilno – ne savršeno, ali ni loše.

„*Les libellules?*“, upitala sam, usredsređujući se na svaki slog. Barem tečno govorim kolibrijevski, ako ne umem francuski.

„Vilin-konjici.“

„Aha“, rekla sam.

S kolibrijima, maglom što se prikrada uz kanjon i vilin-konjicima, priroda nam je izvodila pravu predstavu. Ne bi me iznenadilo i da je neki lokalni jelen preskočio ogradu i priključio se radnji. Bio je to uistinu vilinski trenutak, i ja sam se zapitala koliko može da potraje savršenstvo te vrste.